

A gát építését Pfalz Károly m. kir. erdőmérnök ur vezette, kihez két nyáron át segítségül e sorok írója volt beosztva. Itt szerezte azon tapasztalatait, a melyeket Pfalz ur szives utasításai szerint kiegészítve e sorokban közzétenni jónak vélt.

L a p s z e m l e.

(P. D.) **A vágás idejének befolyása a tuskósarjak képzésére és fejlődésére.** A „Revue des eaux et forêts“ folyó évi 13. számában M. Bartet a következőket írja:

Ismeretes, hogy az erdészek kétféle sarjat különböztetnek meg: *proventiv* sarjakat, melyek a kihasználás előtt már meglevő közönséges rügyekből származnak és az *adventiv* sarjakat, melyek csak a kihasználás után, a cambiumban levő ugynevezett alvó rügyekből képződnek.

A *proventiv* sarjaknak biztosabb helyzetük van és jobban előmozdítják az egyed szaporodását mint az *adventiv* sarjak. A sarjerdőkben a vágás rendszeren őszt végétől egész április 15-ig szokott megtörténni, de előfordul az az eset is, hogy a kihasználás nem a jelzett időben, hanem akkor eszközöltetik, mikor a fák teljes lombdiszükben vannak. Szükséges tehát ismerni azt a befolyást, melyet a vágás ideje gyakorol a tuskósarjak képzésére és fejlődésére.

Az ezen irányban végzett kísérleteknél, — melyeknek eredményét alább közöljük — M. Bartet a vágás ideje gyanánt márczius, április, május, június, július és augusztus közepeit vette fel. (Az esztendő másik felében eszközölt vágás által gyakorolt befolyást egy más kísérleti sorozatban — mely már folyamatban van — szándékozik előtűntetni). A kísérletek Nancy környékén egy körülbelül 20 *cm* mély termőtalajjal bíró sarjerdőben eszközöltettek. A termőtalaj oolithmész-kő rétegen nyugszik. A tenger színe feletti emelkedés 380 *m*. Megfigyelés alatt állott összesen 638 darab sarj, melyek közül 278 darab kocsányos és kocsánytalan tölgy, 240 darab gyertyán és 120 darab bükk-sarj volt. Egy sarj sem állott más fa árnyékában. A törzsek — melyek levágása után a sarjak képződtek — nagyobbára 35 évesek voltak.

Számos megfigyeléssel, melyeket a törzsek levágása után

két esztendőn át a kérdéses területen tett, M. Bartet kiválólag a következő kérdéseket tanulmányozta :

A sarjak megjelenésének idejét; a tuskóknak sarjadzási képességét; a sarjak számát és természetét (proventiv vagy adventiv sarjak-e?); végül minden tuskón a fősarj hosszát.

E kérdésekkel szemben tapasztalatai — mint mondja — a következők :

1. Ha a vágás márczius vagy április közepén történt, ugy június végéig majdnem minden tölgy és gyertyán tuskón lehetett sarjakat találni; ellenben ha augusztus végéig késtünk a tarolással, ugy csak a következő év tavaszán jelentek meg a két fanemen az első sarjak. A bükk-tuskók, melyek főleg adventiv sarjakat hajtának, sokkal lassabban sarjadzanak, mint a gyertyán és tölgy. Ha a bükknek vágása augusztus közepén történik, ugy abban az esztendőben sarjak nem képződnek.

2. A vágás ideje nem igen látszik befolyást gyakorolni azoknak a tuskóknak számára, melyeken sarjak egyáltalán nem képződtek; mindazonáltal megjegyzendő itt az is, hogy az augusztus közepén való kibaszolás még az említett három fanemnél mutatja a legkedvezőbb eredményeket.

3. A vágás ideje nincs semmi hatással a sarjadzani képes tölgy és gyertyántuskó sarjainak átlagos számára. A bükknél azonban máskép áll a dolog. Itt a különbség szembetűnő: legtöbb sarj jön létre ha júniusban eszközöltetik a vágás; legkevesebb pedig ha augusztusban és márcziusban történik a tarolás.

4. A mi a sarjak természetét illeti, az a tölgynél szintén független a vágás idejétől, miután a tölgytuskónak — ritka kivétellel — mind csupa proventiv sarjai vannak. A gyertyánál, de kivált a bükknél azonban a teljes lombdiszben (májustól augusztusig) való vágás gyarapítja az adventiv sarjak számát, sőt nagyobbitja az olyan tuskók számát, melyek csupán csak adventiv sarjakat hajtának. A gyertyánál legtöbb az adventiv sarj július hónapban; a bükknél pedig június hóban eszközölt tarolás után.

Általánosságban véve a bükk-tuskók proventiv sarjainál valamivel több adventiv sarjat hajtának, míg a gyertyántuskók nyolcszor annyi proventiv sarjat hajtának, mint a mennyi az adventiv sarjak száma.

5. A vezérsarjak hossza a tarolás utáni év végén egy azon vágatási időt feltételezve, nagyon különböző szokott lenni. A kérdéses három fanemnél a sarjak leghosszabbat nőnek, ha a vágás áprilisban és legrövidebbet, ha augusztus közepén történik.

6. Hogy ha összehasonlítás végett az április közepén történt vágások után hajtott két éves sarjak vastagságát vesszük mértékül, azt tapasztaljuk, hogy a tölgynél május 15-ig késhetünk a

tarolással, anélkül, hogy valami érezhető veszteségtől kellene tartani, míg a gyertyánnál, ha a vágás ugyanabban az időben történik, már 20% veszteség mutatkozik. A tölgynél a sarjnövésben nevezetesebb apadás áll be, ha a vágást június hónapig halasztjuk.

Végül összefoglalva kísérleteinek eredményeit, alábbi következtetésre jut:

A márczius 15-étől augusztus 15-éig terjedő időszak alatt a tölgy, gyertyán és bükk-sarjerdőkre nézve legkedvezőtlenebb az augusztus közepén, legelőnyösebb pedig az április közepén eszközölt vágatás. Előnyösnek mondhatjuk továbbá a tölgynél még a márczius és május havi, a gyertyánnál a márczius havi vágásokat.

E mellett azonban M. Bartet újból is megemlíti, hogy kísérleteit meglehetősen zord éghajlat alatt és sekély talajnál végezte. Már pedig a dolog természetéből kifolyólag is ennek a két tényezőnek: a talajnak és éghajlatnak a sarjak képzésénél nevezetes szerepet kell játszaniok s így minden esetre feltehető, hogy ha ily vizsgálatok mélyebb talajnál és a Lorraineinél szelidebb éghajlat alatt eszközöltenek, az eredmény is más lehet.

Az 1890. évi erdészeti államvizsgák.

I.

Az idei tavaszi államvizsgák május hó 12-ike és 30-ika között tartattak meg. A vizsgálóbizottságban Bedő Albert országos főerdőmester és ministeri tanácsos elnöklete alatt Hoffmann Sándor m. kir. főerdőtanácsos és Fekete Lajos m. kir. erdőtanácsos és akadémiai tanár mint vizsgálóbiztosok és Garlathy Kálmán m. kir. közp. főerdőrendező mint vizsgálóbiztos és jegyző vettek részt.

A vizsga letételére összesen 43-an kértek engedélyt. Ezek közül feltétlen engedélyt nyertek 29-en és feltételes engedélyt 14-en.

Az engedélyt nyertek közül megjelent a vizsgára 36, elmaradt 7.

Az írásbeli vizsga május 12-én és 13-án folyt le az